

12. 5. 2004

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Česko je správný jednoslovný název země, není důvod jej neužívat

Správným a oficiálním jednoslovným názvem České republiky je Česko. Neexistuje žádný rozumný důvod toto pojmenování neužívat i v oficiálních dokumentech a v cizojazyčných variantách. Shodovala se na tom včera drtivá většina účastníků veřejného slyšení o rozlišování těchto názvů, které uspořádal Senát. V memorandu na závěr pětihodinové debaty vyzvali ministerstva, aby se o užívání jednoslovného názvu postarala.

Česká republika je podle odborníků proměnlivým politickým názvem země, kdežto Česko jako název zeměpisný je trvalý. Uvedl jej Český úřad zeměměřičský a katastrální v oficiálním seznamu jmen států už v roce 1993. Ministerstvo zahraničí by proto podle účastníků slyšení mělo i v duchu svých dosavadních oběžníků zavést jednoslovné označení také do evropské ústavní smlouvy. Ze zemí EU v ní totiž jen Česko neuvádí zkrácený název.

"Pojmenování Česko je zaznamenáno již v 18. století a z hlediska slovtvorného zcela odpovídá té nejklasičtější a nejkrásnější češtině," uvedl při slyšení předseda Senátu Petr Pithart. Zároveň ale přiznal, že s jeho užíváním má problém. Připomněl i vyjádření exprezidenta Václava Havla, který má při vyslovení slova Česko pocit, že po něm lezou slimáci.

Pithart podobně jako ředitel Ústavu pro jazyk český Karel Oliva poznamenal, že užívání jednoslovného názvu nelze nadiktovat ani přikázat vyhláškou či zákonem. Oliva varoval před násilným zaváděním Česka, neboť pro jeho širší užívání by to mohlo mít opačný efekt. Odmítl také doporučení, aby se v obchodním rejstříku nevyskytovala jména firem, která anglický překlad Česka názvy nemají ve správném jazykovém tvaru Czechia, ale užívají podobně jako třeba sportovci slovo Czech.

Účastníci slyšení se s tím ztotožnili; doporučili nicméně ministerstvu průmyslu a obchodu, aby se zasadilo o užívání správné obchodní značky Made in Czechia. Historický geograf Leoš Jeleček označoval za trestuhodné užívání názvu v jiném tvaru, než jaký určují názvoslovné normy. Proti názvu Czech se postavil také senátor Vladimír Železný, podle něhož anglické Made in Czech znamená Vyrobeno v Čechovi.

Železný se podivil také nad tím, že jednoslovný název odmítají podle průzkumů Moravané a Slezané. "Čechy, Morava a Slezsko, to je naše Česko. To je heslo, které bych dal do všech škol povinně místo portrétu státníka, a které bych nechal napsat nad školu," prohlásil senátor. "Hysterický a naprosto nelogicky emotivní postoj k Česku je také výrazem frustrace českého intelektuála z rozpadu Československa," dodal.

Německým ekvivalentem podle odborníků není hanlivé protektorátní "Tschechei", které budí nelibost starších obyvatel, ale "Tschechien". Francouzský překlad zní podle České geografické společnosti Tchèque, španělský Chequia a italský Cechia.

Zastáncem jednoslovného názvu je i historik Petr Schnur z německého Hannoveru. "Stát, jehož zeměpisný název není světu znám, popírá svoji historicitu. Stát, který tento název ve světě neužívá, nepropaguje, zpochybňuje sám sebe. Pseudovlastenecký pokřik hokejových fanoušků 'Kdo neskáče není Čech' to nenapraví," uvedl historik. Naopak mezi odpůrce názvu Česko jsou řazeni spisovatel Jan Trefulka, cestovatel Miroslav Zikmund či historik Milan Machovec, který Česko označoval za "barbarismus".